

Initiatieven Energiereductie

2020

Titel
Auteur
**Autoriserende
verantwoordelijke**
Opdrachtgever
Datum
Versie
Status
Aantal pagina's

Initiatieven Energiereductie
Marjolijn Hoefsloot
Joost Leferink

Directie Hollander Techniek
02-11-2020
7.0
Definitief
8

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Document historie	2
1 Introductie	3
1.1 Doel CO ₂ -prestatieladder	3
1.2 Doel Initiatieven Energiereductie	3
2 Netwerken	4
2.1 Energiebesparing.nu	4
2.2 KiEMT	4
2.3 Cleantech Apeldoorn - Apeldoorn	5
2.4 VMO	5
2.5 MOA Present Apeldoorn	5
2.6 Ambassadeur Smart Industry	6
2.6.1 Smart Industry Network	6
2.7 Stichting duurzame scholen – Frisse scholen	6
3 Initiatieven	7
3.1 Area 055 -> New Tech Park	7
3.2 RioThermie Apeldoorn Noord	7
3.3 DC Fieldlab	7
3.4 H2Okee	8
3.5 Verwarmen met Waterstof	8

Document historie

Versie	Datum	Auteur	Samenvatting wijzigingen
1.0	04-06-2012	M. Bartelink	1 ^e versie
1.3	27-02-2013	M. Bartelink	Revisie
2.0	21-09-2015	M. Hoefsloot	Update
3.0	13-09-2016	M. Hoefsloot	Revisie
4.0	19-03-2018	M. Hoefsloot	Update
5.0	25-01-2019	M. Hoefsloot	Toevoeging: - RioThermie Apeldoorn Noord en - H2Okee. Verwijderd: - Innovatienetwerk Stedendriehoek (is overgegaan in Kiemt)
6.0		J. Leferink	Toevoeging: - Doorontwikkeling AREA 055 - Netwerk VMO - Verwarmen met Waterstof Verwijderd: - Netwerk AVID
7.0	02-11-2020	J. Leferink	Revisie

1 Introductie

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is bij Hollander Techniek altijd een onlosmakelijk aspect van de bedrijfsvoering geweest. Wij willen graag bijdragen aan een duurzame ontwikkeling voor zowel de huidige als de toekomstige generaties. Dit betekent dat er gezocht wordt naar evenwicht tussen de resultaten die wij als bedrijf moeten behalen en onze inzet voor het milieu en de maatschappij om ons heen.

Wij zorgen daarom goed voor onze medewerkers, leveren een bijdrage aan verschillende sociale instanties, hanteren een gecertificeerd milieumanagementsysteem en zoeken naar innovatieve samenwerking. Hierin komt onze kerncompetentie steeds naar voren; de techniek. Door onze duurzame installaties zorgen wij er niet alleen voor dat wij zelf energiebewust bezig zijn, ook onze relaties kunnen hiermee een bijdrage leveren aan het behouden en verbeteren van het leefmilieu.

Maar Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is volgens ons geen eindbestemming, het is een continu proces. We zijn ons bewust van de kansen die we nog hebben om een nog efficiëntere en minder milieu belastende organisatie te worden.

1.1 Doel CO₂-prestatieladder

De CO₂-prestatieladder is in 2009 ontwikkeld om bedrijven te stimuleren tot CO₂-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van projecten. Het gaat daarbij met name om energiebesparing, het efficiënt gebruik maken van materialen en duurzame energie.

Doel van de CO₂-prestatieladder is om bedrijven te stimuleren om:

- De eigen CO₂-uitstoot (en die van leveranciers) te kennen (inzicht);
- Permanent te zoeken naar nieuwe mogelijkheden om de uitstoot als gevolg van de eigen bedrijfsvoering en de eigen projecten terug te dringen en deze maatregelen daadwerkelijk uit te voeren (reductie);
- De verworven kennis transparant te delen door middel van communicatie (transparantie);
- Samen met collega's, kennisinstellingen, maatschappelijke partijen en overheden actief te zoeken naar verdere mogelijkheden om de uitstoot terug te dringen (participatie).

Door certificering op de CO₂-prestatieladder wil Hollander Techniek zorgen voor verdere energiebesparing en hiermee bijdragen aan een beter milieu. Bovendien willen wij beter aan de verwachtingen van onze klanten kunnen voldoen. Bij onze klanten is immers een duurzaamheidsbeweging te zien en wij willen hierin vooruitstrevend kunnen zijn. Daarnaast is de CO₂-prestatieladder een gunningsfactor (fictieve korting op de inschrijfprijs) bij aanbestedingen.

1.2 Doel Initiatieven Energiereductie

Het is belangrijk dat bedrijven continu investeren in samenwerking en het delen van kennis en ervaring, ook op het gebied van energiereductie. Daarom wordt er vanuit de CO₂-prestatieladder gestuurd op participatie; het deelnemen aan verschillende initiatieven voor energiereductie. Door participatie toont een bedrijf aan dat het investeert in samenwerking, het delen van eigen kennis en het daar waar mogelijk gebruik maken van kennis die elders is ontwikkeld in het eigen bedrijf. Dit verslag beschrijft hoe Hollander Techniek zich oriënteert op de verschillende mogelijkheden om kennis en ervaring te delen met andere bedrijven.

2 Netwerken

Ons bedrijf wil graag op de hoogte zijn van initiatieven die CO₂-reductie opleveren. Daarom nemen wij deel aan een aantal coöperaties, samenwerkingsverbanden en platforms.

2.1 Energiebesparing.nu

Hollander Techniek heeft samen met vier andere bedrijven een coöperatie opgericht voor het integraal invullen van duurzame en energiezuinige oplossingen voor gebouwen en woningen. Gezamenlijk bundelen zij hun gespecialiseerde kennis over bouwen, isolatie, verwarming, elektrotechniek en regeltechniek. Met deze aanpak is het mogelijk om snel en efficiënt duurzame vraagstukken op te lossen.

Het integraal oplossen betekent in de praktijk dat men bij de E.nu coöperatie terecht kan voor advies en uitvoering van bouwkundige zaken, isolatie, dubbelglas en de installatietechnieken elektro- en werktuigbouw. Deze kennis ligt veelal verspreid over verschillende bedrijven. Voor de opdrachtgever is het daarom vaak onduidelijk bij wie hij moet zijn.

Naast Hollander Techniek maken Draisma, Van Laar, A. Tromp, Ingenieursburo Lieveense en Sparkling Projects deel uit van de coöperatie. Eén aanspreekpunt voor de klant. E.nu Veluwe is onderdeel van de landelijke E.nu keten, een initiatief van InstallNova (Syntens, Uneto-VNI en TNO).

Meer hierover is te lezen op www.energiebesparingnu.nl

2.2 KiEMT

KiEMT (kennis en innovatie in Energie- en MilieuTechnologie) is een netwerk op het gebied van energietechnologie en circulaire economie van EMT-gerelateerde bedrijven, overheden en kennis- instellingen in Oost-Nederland. Via nauwe samenwerking en kennisuitwisseling bevordert KiEMT innovaties en 'new business' inzake energie- en milieutechnologie. Dat doet KiEMT concreet door samen met haar circa 200 Participanten kansrijke innovaties en nieuwe levensvatbare initiatieven in de regio te scouten, screenen en ondersteunen. Een actueel thema in 2020 betreft de ontwikkelingen van waterstof in de gebouwde omgeving.

Hollander Techniek is participant van KiEMT. Participanten van stichting KiEMT zijn intensief bij de stichting betrokken. Zo worden participanten (na de hoofdparticipanten) benaderd voor interne inventarisatie van aanknopingspunten bij innovaties, kunnen zij een rol vervullen in de beoordelingscommissie van EMT Radar, zijn zij actief betrokken bij het inventariseren van nieuwe bedrijvigheid en maken zij gebruik van matchingsactiviteiten van KiEMT en kunnen zij altijd alle bijeenkomsten (thema, netwerk, participanten) bijwonen. Ook worden zij nadrukkelijk vermeld in de communicatie-uitingen van KiEMT, zoals in de brochure. Participanten en hoofdparticipanten vormen de kern van KiEMT. Zij bepalen ook het beleid en hebben stemrecht.

Meer hierover is te lezen op www.kiemt.nl

2.3 Cleantech Apeldoorn - Apeldoorn

De Cleantech Regio is een initiatief van de Stedendriehoek. Dit orgaan lanceert de Cleantech Agenda, waarin – op dit moment – 25 innovatieve business cases zijn opgenomen voor de toepassing van Cleantech. Hierdoor ontstaat nieuwe bedrijvigheid en perspectief voor bestaande bedrijven. Voor 2030 zijn de ambities:

- 4000 nieuwe, aan Cleantech gerelateerde banen en navenante groei van omzet/BRP (+50%)
- 200.000 ton besparing op de CO₂ uitstoot (-10%)
- 20.000 ton minder huishoudelijk restafval per jaar (-33%)
- Hollander Techniek heeft zich gecommitteerd aan verschillende onderwerpen, waaronder energiereductie en duurzaam bouwen.

Een afgeleide van Cleantech Stedendriehoek is Cleantech Apeldoorn. Cleantech Apeldoorn is een coöperatieve samenwerking op het vlak van Human Capital (aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt) en kennisdeling en ontwikkeling. Cleantech Apeldoorn draagt bij aan het belang van Cleantech Stedendriehoek.

Een van de initiatieven die is gestart voor Cleantech Apeldoorn is New Tech Park.

2.4 VMO

VMO staat voor Verenigde Maakindustrie Oost. De VMO is de verbindende factor voor de maakindustrie. Binnen de VMO zijn er 4 thema's waar e focus op ligt. Dit zijn: (Smart Industry, Human Capital, Innovation, Export)

De doelen die de VMO voor de vier thema's heeft zijn:

1. Bewustwording creëren en belang zichtbaar maken,
2. Kennis ontwikkelen en delen,
3. Toepasbaar maken voor (MKB)bedrijven.

Vooraf in de Thema's Smart Industry en Innovation spelen CO₂ besparing een belangrijke rol. Flexibilisering, optimalisatie en efficiency vergroten gaan hand in hand met het reduceren van materiaal verspilling. Ook hergebruik van energiestromen is een veel voorkomend vraagstuk.

Binnen dit netwerk is er actieve kennisdeling om de beschikbare kennis en technologie op dit vlak toepasbaar te maken voor MKB bedrijven.

Voor meer info zie: <https://www.vmo.nl/>

2.5 MOA Present Apeldoorn

MOA-Present zet zich in voor bedrijven die iets positiefs willen doen in Apeldoorn. MOA-Present helpt mensen en organisaties om samen een bijdrage te leveren aan de Apeldoornse samenleving. Van handen uit de mouwen steken, kennis overdragen, uitwisselen van middelen tot het realiseren van samenwerkingsverbanden. Met als doel een brug vormen tussen mensen en organisaties die iets te bieden hebben en hen die daar mee geholpen kunnen worden.

2.6 Ambassadeur Smart Industry

Hollander Techniek is ambassadeur voor Smart Industry. Hiermee deelt zij kennis met het Smart Industry netwerk om de industrie een boost te geven.

Smart Industries zijn industrieën die een zeer flexibele productiecapaciteit hebben in termen van het product (specificaties, kwaliteit, design), volume (hoeveelheid), timing (levertijd), grondstoffen- en kosten efficiëntie.

Door nieuwe productietechnologieën en de verdere integratie van ICT in het hele proces van ontwerpen, fabriceren en distribueren, verandert de industrie radicaal, daar moet Nederland op tijd op inspelen door Smart Industry. Hollander Techniek draagt deze ontwikkeling actief uit vanuit haar rol als ambassadeur. Daarnaast is zij sinds 2017 ook zelf actief betrokken in het Smart Industry Network.

2.6.1 Smart Industry Network

Het Smart Industry Network is een community die vraag, aanbod en kennis op het gebied van Smart Industry bij elkaar brengt gericht op de realisatie van Smart projecten. Het netwerk is een initiatief van meerdere kennis- en realisatiepartners (waaronder Hollander Techniek) die ervaring hebben in de realisatie van Smart projecten en is opgericht in 2017.

De projecten richten zich op een 7 tal onderwerpen. Een van de onderwerpen is Sustainability & circulaire economie. Vooral gericht op slimmer en meer verantwoord te produceren.

Voor meer info zie: <https://smartindustrynetwork.nl>

2.7 Stichting duurzame scholen – Frisse scholen

Hollander Techniek is aangesloten bij de stichting om onderdeel te zijn van een slim samenwerkingsverband waar kennis en ideeën snel en functioneel worden uitgewisseld. Ieder bedrijf weet veel van comfort, energiezuinigheid en duurzaamheid in schoolgebouwen.

Meer informatie is te lezen op www.duurzamescholen.nl

3 Initiatieven

3.1 New Tech Park

Het afgelopen jaar is New Tech Park doorontwikkeld. Waar in 2018 en 2019 de focus vooral lag op basis onderwijs is het nu uitgegroeid tot één fysieke plek, op het Zwitsal-terrein waar technische bedrijven samenwerken met onderwijs en overheid om kinderen, jongeren en volwassenen in contact te brengen met techniek. Het is een hechte samenwerking met tientallen bedrijven uit de maakindustrie, techniek en IT sector samen met Apeldoornse onderwijskoepels en de gemeente Apeldoorn.

Het doel is om door middel van brede samenwerking tussen de disciplines overheid, ondernemers (technisch), onderwijs en burgers met uitlopende achtergronden, crossovers en daaruit volgende innovaties versnelt te realiseren.

Bij de crossovers zijn techniek en duurzaamheidsontwikkeling telkens het uitgangspunt. Hierbij zien we onder meer combinaties tussen Techniek en onderwijs; Techniek en economie; Techniek en zorg en Techniek en arbeidsmarkt.

Concrete voorbeelden hiervan zijn:

- Ca 65 klassen ontvingen lessen in Technodiscovery.
- Een kunstenaar maakt samen met cliënten van Riwis bankjes, luisterpaken en kustprojecten van 'afvalproducten'.
- De opleiding Smart Technology is in samenwerking met New Tech Park tot stand gekomen. Momenteel wordt het Zwitsal terrein gebruikt als een levende opdracht voor studenten. Bedrijven waaronder Hollander Techniek zorgen voor professionele begeleiding.

Meer informatie hierover is beschikbaar bij Joost Leferink, Business Developer. New Tech Park is een concrete uiting van multisectorale samenwerking en zal een aantal overdraagbare "best practices" opleveren.

3.2 RioThermie Apeldoorn Noord

In 2018 is er door Hollander Techniek, Waterschap Vallei en Veluwe, ingenieursbureau Tauw en de Gemeente Apeldoorn gestart met het initiatief om warmte en koude te onttrekken uit het effluentleiding van Waterschap Vallei en Veluwe. Vanuit de effluentleiding zal een smart Flexynet voor warmte uitwisseling worden uitgelegd.

In 2018 is subsidie verstrekt om in 2018 een eerste gebouw aan te sluiten op dit flexinet. Gelijktijdig worden andere gebouweigenaren geactiveerd om aan te sluiten op dit Flexinet.

Vanwege een dermate hoge investering die gedaan moet worden voor de energie opwekking is het project on hold gezet totdat er meer gebruikers bereid zijn aan te sluiten bij dit warmtenet.

Ondank dat deze pilot on hold staat worden er wel gesprekken over het RioThermie principe gevoerd bij andere gemeenten.

3.3 DC Fieldlab

Fieldlabs zijn praktijkomgevingen waarin bedrijven en kennisinstellingen doelgericht Smart Industry oplossingen uitontwikkelen, testen en implementeren. In samenwerking met verschillende bedrijven in Apeldoorn wordt gewerkt aan een DC lab. Duurzame energie wordt als DC opgewerkt en momenteel omgezet naar AC. Een adapter vervormt het vervolgens weer naar AC voor diverse apparaten. Een DC netwerk draagt bij aan minder overdrachtsverliezen. Ook elektrische auto's gebruiken DC stroom en opslag van energie gebeurt eveneens met DC. Voldoende reden om een open innovatie lab te ontwikkelen waar het toepassen van DC getest kan worden. Het DC Fieldlab is onderdeel van Sustainable Smart Solutions.

3.4 H2Okee

Het H2 Okee samenwerkingsverband kijkt op integrale wijze hoe publiek zwemwater betaalbaar en beschikbaar kan blijven. De verduurzaming en duurzame nieuwbouw zijn hierin twee belangrijke onderwerpen. H2Okee ondersteunt gemeenten, instellingen en bedrijven in het bepalen en uitwerken van de factoren die van cruciaal belang zijn voor het in stand houden van openbaar zwemwater. Hierbij wordt er rekening gehouden met de mensen in de gemeente, de locatie waar zwemmen plaatsvindt, het gebouw en de techniek. Deze facetten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Hollander Techniek participeert in dit initiatief. Meer info op: <https://www.h2okee.nl/>

3.5 Verwarmen met Waterstof

Hollander Techniek is in samenwerking met o.a. Witteveen+Bos, Remeha en gemeente Voorste een onderzoek gestart om het badwater van zwembad De Schaeck te verwarmen met een combinatie van aardgas en waterstof.

In deze casus hoeft het waterstof niet getransporteerd te worden, maar wordt dit lokaal geproduceerd door elektrolyse van demi-water. Onnodige transportbewegingen worden hiermee voorkomen en lokale (duurzame) energie overschotten kunnen hierdoor worden benut.